

[Formanden]

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**8) Første behandling af:**

*Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.*  
(Lovforslag nr. L 204. Fremsat 1/3 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

*Afstemning*

Lovforslagets overgang til anden behandling  
vedtoges uden afstemning.

**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**9) Første behandling af:**

*Forslag til folketingsbeslutning om etableringsmuligheder for nye virksomheder i ikke-udnyttede landbrugsbygninger m. v.* [af Ernst Schmidt (FP) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B. 62. Fremsat 31/1 78).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling*

**Miljøministeren (Niels Matthiasen):**

Jeg kan ikke tilslutte mig den tankegang, der ligger bag fremskridtspartiets forslag. Læser man det, får man indtryk af, at vi nu skal give los for etablering af erhvervsvirksomheder hvor som helst. Hvis man forestiller sig det, bliver konsekvenserne ikke til at overskue; vi vil komme ind i den konflikt, som vi med såvel planlovsreformen som mil-

jøreformen netop har søgt at undgå. Fremskridtspartiet overser tilsyneladende, at det vil føre til øgede offentlige udgifter til veje, kloakker, vandforsyning osv. – ikke netop den linje, fremskridtspartiet plejer at holde. Fremskridtspartiet tænker åbenbart heller ikke på, hvilke konsekvenser det vil kunne få for det åbne land. Jeg tror heller ikke, at fremskridtspartiet har gjort sig klart, at det ikke alene er de offentlige udgifter, der vil øges, men at omkostningerne for den enkelte erhvervsvirksomhed meget nemt kan blive større på lidt længere sigt. Jeg kan nævne et par eksempler: hvis man placerer erhverv som industrivirksomheder i landzone, kan det medføre, at det eksisterende kloaksystem bliver overbelastet og der må gribes ind, planlægningen må ændres, kloaksystemet må udbygges. Tilsvarende kan jeg om vandforbruget nævne, at dette hurtigt kan blive af en sådan størrelse og karakter, at det kræver investering i ledningsnet og behandlingsanlæg.

Jeg må i den forbindelse gøre opmærksom på, at en kraftig satsning på udbygning af offentlige anlæg i landdistrikterne må medføre en tilsvarende nedskæring af offentlige investeringer til andre formål, ellers får vi en forøgelse af de offentlige udgifter.

Det er ikke, fordi jeg ikke mener, det er nødvendigt med en meget omfattende udbygning af planlægningssystemet, men jeg mener ikke, vi skal planlægge for planlægningens skyld. Det er vigtigt at gøre sig klart, hvilke sammenhænge der er i systemet. Piller man ved noget, kan der nemt ske det, at instrumentet ikke bliver brugbart, og så når vi ikke de mål, vi har sat os.

Vi skal naturligvis til stadighed søge at forenkle administrationen. Jeg har allerede tidligere sagt, at det har jeg taget skridt til. Jeg er indstillet på at undersøge mulighederne for at gå videre, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det kun vil ske under den forudsætning, at målene ikke bliver tilsidesat. Jeg har nævnt en række af de ressource-synspunkter, som vi tidligere har udtrykt ønske om at tilgodese. Et af disse går ud på, at en spredt bebyggelse kan være dyr for den enkelte og for samfundet som helhed, men vi må vel erkende, at vor faktiske viden om de samlede økonomiske konsekvenser af en spredt bebyggelse er forholdsvis beskeden, og derfor er det vel nødvendigt, at planstyrelsen

[Miljøministeren]

undersøger konsekvenserne nærmere. Næsten overalt, hvor jeg drøfter problemerne i forbindelse med anvendelse af landets arealer – og det har jeg haft rig anledning til i den seneste tid – møder jeg en forståelse for, at det er de rigtige mål, vi har sat os, og så vil jeg gerne sige: vil man målet, må man også midlet, og det tror jeg flertallet i denne sal er enig i. Den enkelte afgørelse kan måske løsrevet fra sammenhængen forekomme urimelig eller betydningsløs, men jeg vil understrege endnu en gang, at midlet er en konsekvent linje i de mange enkeltafgørelser.

**Svend Erik Rasmussen (S):**

Af bemærkningerne til fremskridtspartiets forslag fremgår det som noget ret selvfølgelig, at man har en erkendelse af, at mange små virksomheder begynder i det små, og at man derfor kunne ønske sig at starte virksomheder i bygninger fra nedlagte landbrugs-ejendomme. Men samtidig fremhæver man, at dette også skulle hindre fejlinvesteringer. Jeg er bange for, at det netop vil medføre fejlinvesteringer, for det vil vel netop gå sådan, at den lille virksomhed, som bliver placeret dér, vokser og ikke længere kan være der, og når dette er tilfældet, er det en fejlinvestering for den private. Hvis virksomheden fik lov at bestå og udvide, medfører det nogle store investeringer for det offentlige, som nok også må kaldes fejlinvesteringer, idet de kun skal bevilges af hensyn til måske en enkelt virksomhed.

Af planlægningsmæssige og miljømæssige grunde finder jeg det fornuftigt, at brugsmæssige ændringer af landbrugsbygninger holder sig inden for de rammer, som foreskrives af by- og landzoneloven og miljøloven.

Tanken er heller ikke, som det påstås i forslaget, noget, der løser landsbyernes problemer, for det, man har brug for her, er en udbygning til beboelse i selve landsbyerne, og det behøver det, der her foreslås, ikke at medføre.

Vi må fra socialdemokratiets side afvise dette forslag.

**Børge Møller (FP):**

Hensigten med det foreliggende beslutningsforslag er helt klart at imødegå den uheldige udvikling, som foregår i vore lands-

byer, der efterhånden ribbes for initiativer. Affolkningen af landbruget og centraliseringen i den offentlige sektor har medført, at mange af vores små byer er hendøende samfund, der ikke øver nogen tiltrækning på ungdommen og efterhånden frembyder et trist syn. En lempelse af gældende restriktioner ville i mange tilfælde kunne være medvirkende til, at initiativer, der begynder som spæde spirer, ville skabe nyt liv, grokraft, livskvalitet og ny fremgang i et landsbysamfund.

F. eks. kunne vi tænke os, at restriktionerne i by- og landzoneloven blev lempet, således at det bliver muligt i langt højere grad at bygge aftægtsboliger ved gårdene. I mange tilfælde er landmanden opslidt, når han er 50 år, og ønsker at overdrage gården til en søn, men vil gerne arbejde med i bedriften i nedsat tempo, blot befriet for det tyngende ansvar som ejer og driftsleder.

Fremskridtspartiet håber på en velvillig behandling af dette forslag fra folketingets øvrige partier.

**Aksel Pedersen (V):**

Den gældende lov om by- og landzoner indeholder vel egentlig bestemmelser, der gør det muligt at udnytte nedlagte landbrugsejendomme, men der er nok for tit stillet krav, som gør, at man ikke har kunnet udnytte lovens muligheder for at starte virksomheder i ejendomme, som er blevet nedlagt til landbrugsformål.

Vi har i venstre en vis sympati for dette forslag, fordi også vi mener, at initiativer ville kunne fremmes, om sådanne bygninger havde kunnet udnyttes; jeg har personlig for tit set, at det er blevet nægtet den, som har ejet et landbrug, at fortsætte med en ganske beskeden håndværksvirksomhed i de bygninger, hvor han har arbejdet før, og det er i alle tilfælde ikke rimeligt.

Det kan nok være nødvendigt at sætte grænser for udbygningen af virksomheder dér, hvor de ligger, men det er en anden ting, som vi kan tale om, når vi kommer til at se nærmere på selve forslaget.

Vi vil se venligt på dette forslag, idet vi håber, det vil medføre en drøftelse af spørgsmål om vejadgang og den slags ting, som man tit bruger til at hindre givne tilladelser

[Grove]

**Grove (KF):**

Forslaget om udnyttelse af vore nedlagte landbrug på en bedre og mere effektiv måde er vi positivt indstillet over for. Man kan dog ikke sige, at dette forslag giver en løsning af problemerne på dette område, og jeg har også forstået det sådan, at forslaget har til formål at give udvalget en chance for at kulegrave problemerne på dette område. Jeg har ligesom nogle af de forrige talere set mange eksempler på, at en meget lille industri er blevet nægtet på et helt urimeligt grundlag, hvilket giver mig anledning til at tro, at den gældende lov vel er god nok, men ofte bliver administreret for restriktivt. Sådanne spørgsmål kan vi tage op i udvalget. Det kan være, vi kan få en større klarhed over loven og få gjort kommuner og amter bekendt med, at der er mulighed for at lave små erhvervsbrug.

Man kan spørge, om Danfoss var opstået nede på Als, med den lov vi har i dag. Jeg tror det faktisk ikke. Og mon Grundfos var opstået i Bjerringbro, under de forhold vi har i dag? Det var den nok ikke. Derfor skal vi nok passe på ikke at lægge alt for mange restriktioner på unge mennesker, der har lyst til at prøve noget.

**Prehn (CD):**

På CDs vegne vil jeg gerne give udtryk for en positiv holdning til det foreliggende forslag og tilsige det en velvillig udvalgsbehandling.

**Svend Haugaard (RV):**

Da by- og landzoneloven blev vedtaget i 1972, blev der på radikal foranledning i § 8, stk. 2, indføjet en bemærkning om, at nedlagte landbrugsbygninger skal kunne anvendes til andre formål, når det ikke direkte er i modstrid med lovens hensigt. Vi var altså dengang opmærksom på, at der kunne opstå et problem med ændret anvendelse af bygninger fra nedlagte landbrug, men der var ikke her tale om nybyggeri, kun om bestående bygninger.

I mellemtiden har der kun været ret få eksempler på, at et amt har sagt nej; der har i så tilfælde været tale om helt specielle forhold. Men når zoneloven på grund af den indsatte passus ikke giver større mulighed for at sige nej, er der altså andre, der kan gøre

det, og her kommer vejmyndighederne ind i billedet. Gentagne gange har jeg set, at først har amtet sagt ja, og derefter er der kommet et krav fra amtsvejvæsenet om, at der ikke må være mere trafik over den udkørsel til offentlig vej, end der var, dengang det var landbrugsbygninger, og så er vi altså lige vidt, for der var altså en mistelten, man ikke fik taget i ed i denne forbindelse.

Jeg mener ikke, det er nødvendigt med nogen lovændring – det kan klares administrativt – og jeg har allerede i januar anmodet om at få det taget op først i miljøudvalget, hvorfra det blev overført til udvalget om fysisk planlægning, og hvor der er anmodet om et samråd. Det vil nok være praktisk, om man fik talt både med miljøministeren og trafikministeren om det, og jeg vil benytte lejligheden til allerede i dag at spørge ministeren, om han er parat til at tage en fornuftig snak med trafikministeren, for det virker faktisk lidt urimeligt, at først siger amtet ja, og så kommer amtsvejvæsenet og siger nej af andre grunde. Kunne man løse det ved at se lidt smidigt på tingene, tror jeg, det er helt og aldeles overflødigt med nogen egentlig lovændring.

**Lis Starcke (DR):**

Ligesom forslagsstillerne ser vi i retsforbundet gerne, at der åbnes mulighed for forøget aktivitet og beskæftigelse, og vi kan da også godt se, at by- og landzoneloven på sine steder har virket uheldigt, sådan at det er gået ud over landsbyerne i landzonerne.

Nu er dette beslutningsforslag jo ikke noget detaljeret forslag, og derfor er det måske lidt vanskeligt helt at se, hvad det er, fremskridtspartiet har villet med det. Vi er dog i retsforbundet bange for, at den af fremskridtspartiet ønskede ændring af lovgivningen tager sigte på at fjerne alle hindringer, og at det vil få for vidtrækkende konsekvenser. Vi vil selvfølgelig følge udvalgsarbejdet med opmærksomhed.

**Ernst Schmidt (FP):**

Jeg vil gerne indlede med at sige tak for en gennemgående velvillig modtagelse af forslaget. Forslaget er jo udsprunget af ønsket om at gavne ikke bare landzonelandsbyer, men hele landet, simpelt hen på den måde at vi prøver på at udnytte alle de muligheder,

[Ernst Schmidt]

der er til stede for at få sat mere beskæftigelse og nye virksomheder i gang.

I selve forslaget står der, at mulighederne for at starte ny virksomhed i landzone skal lattes, og vi var i partiet klar over, at der er mange ting, der griber ind, som det også er nævnt her, nemlig lige fra trafikminister og måske hovedsagelig miljøminister til landbrugsminister, men at det ville være temmelig uoverkommeligt for os, der ikke har embedsmændene til at, om jeg så må sige, kulegrave problemerne, at udføre lempelsesbestemmelser. Jeg kan også til dels være enig i, som det er blevet sagt, at det måske ikke er nødvendigt med direkte lovændringer. For os er det vigtigste, at de muligheder, som de forskellige bestemmelser giver for at komme i gang med nye virksomheder, bliver forøget, således at man i højere grad kan benytte de bygninger, som er for hånden.

Så talte hr. Svend Erik Rasmussen om, at det kunne medføre fejlinvesteringer, og noget sådant kan det måske også være relevant at tale om, men starter man en lille virksomhed i bestående bygninger og det viser sig, at der eventuelt er grundlag for en Danfossvirksomhed, som det blev nævnt her, er det ikke forslagsstillernes tanke, at man skal bygge sådanne virksomheder i landdistriktet i større udstrækning. Rundt omkring står der mange tomme industrihuse; jeg sidder selv i bestyrelsen for et sådant nærmest halvfilantropisk aktieselskab, hvor vi har haft det største besvær med at få nye til at starte noget, fordi omkostningerne var for store. Derimod har jeg fået en hel del henvendelser fra folk rundt omkring i landet og amtet, folk, som har prøvet på at komme i gang i bestående bygninger, men har haft besvær af den ene eller anden grund, og det er grundlaget for vort forslag om at få skabt klare regler for lempelser enten i form af lovforslag eller i hvert tilfælde i form af cirkulærer. Jeg håber, at vi tværpolitisk i udvalget – jeg har indtryk af, at der er en stor velvilje – kan finde frem til det, vi gerne vil have svar på, og få embedsmændene til at hjælpe til dermed.

Jeg siger hermed tak for den velvillige modtagelse.

**Miljøministeren** (Niels Matthiasen):

Direkte foranlediget af hr. Svend Haaugaard skal jeg sige, at jeg meget gerne tager

en fornuftig snak med trafikministeren – hvad andet skulle det blive – men i særlig grad, hvis det kunne overflødiggøre dette forslag til folketingsbeslutning og lovændringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

#### Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling  
vedtoges uden afstemning.

#### Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

#### 10) Første behandling af:

*Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af kommunernes selvbestemmelsesret over landsbyernes udvikling* [af Aksel Pedersen (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 63. Fremsat 1/2 78).

Forslaget sattes til forhandling.

#### Forhandling

**Miljøministeren** (Niels Matthiasen):

Kultur og miljø er jo to sider af samme sag, og dette forslag til folketingsbeslutning har jo også mange kulturelle aspekter ved siden af de miljømæssige.

Jeg har en del sympati for tanken bag venstres forslag, som jo reelt går ud på at overføre kompetencen til at give zonelovstilladelser i landsbyer fra amtsrådene til kommunalbestyrelserne. Det er noget, jeg allerede har givet udtryk for under de forhandlinger, jeg har ført med de kommunale organisationer og hovedstadsrådet, og i miljøministeriet er vi i øjeblikket ved at udarbejde et cirkulære, hvorefter amtsrådene og hovedstadsrådet kan overføre zonelovskompetencen til kommunalbestyrelserne, når der foreligger landzone-lokalplaner. Jeg mener, det er det første styk-